

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

ОБУЧЕНИЕ НА ТЕМА

“Чужденци. Бежанци. Миграция – национално право. Свободно движение на лицата в Европейския съюз - регламентация на бежанците и емигрантите, на лицата, търсещи работа - практика на СЕС и на ЕСПЧ.”

Обща имиграционна политика и обща европейска система за убежище – стандарти и процедури

ЛЕКТОР

Соня Янкулова

03-05.07.2014 г.

к.к. Слънчев бряг

Договор за Европейския съюз

- **Чл. 1, §2** - Настоящият договор бележи нов етап в изграждането на един по-тесен съюз между народите на Европа.
- **Чл. 2** – Съюзът се основава на ценностите на зачитане на човешкото достойнство, на свободата, демокрацията, равенството, правовата държава, както и на зачитането на правата на човека.

Договор за Европейския съюз

- **Чл. 3, §1** – Съюзът има за цел да насърчава мира, ценностите си и благополучието на своите народи.
- **Чл. 3, §2** – Съюзът предоставя на совите граждани **пространство на свобода, сигурност и правосъдие без вътрешни граници**, в което е **гарантирано свободното движение на хора** в съчетание с подходящи мерки по отношение на контрола на външните граници, **убежището, имиграцията**, както и **предотвратяването и борбата с престъпността**.

Чл. 67 ДФЕС

- **§1** - Съюзът предоставя пространство на свобода, сигурност и правосъдие, в което се **зачитат основните права** и различните правни системи и традиции на държавите-членки.
- **§2** - Той осигурява отсъствието на контрол на лицата на вътрешните граници и развива единна политика по въпросите на убежището, имиграцията и контрола на външните граници, която се основана на солидарност между държавите-членки и е справедлива спрямо гражданите на трети страни.

- Пространство на свобода сигурност и правосъдие:
 - ✓ отсъствие на контрол на лицата на вътрешните граници;
 - ✓ **единна политика по убежището;**
 - ✓ **единна имиграционна политика;**
 - ✓ единна политика по контрол на външните граници;

чл. 78 ДФЕС

- §1 – Съюзът развива **обща политика в областта на убежището**, субсидиарната закрила и временната закрила, чиято цел е:
 - ✓ да предостави **подходящ статут** на всеки гражданин на трета страна, който се нуждае от международна закрила;
 - ✓ да гарантира зачитането на принципа на неотблъскване - non-refoulement;

Чл. 78 ДФЕС

- Тази политика трябва да бъде съобразена с:
 - ✓ основните права на човека;
 - ✓ Женевската конвенция от 28.07.1951 г.;
 - ✓ Протокола за статута на бежанците от 31.01.1967 г.;
 - ✓ другите съответни договори;

Харта на основните права

чл. 18

Правото на убежище се гарантира при спазване на правилата на Женевската конвенция от 28.07.1951 г. и на Протокола от 31.01.1967 г. за статута на бежанците и в съответствие с Договора за функциониране на Европейския съюз.

Чл. 78 ДФЕС

Обща европейска система за убежище:

- ✓ единен статут на бежанец на гражданите на трети страни;
- ✓ единен статут на субсидиарна закрила на граждани на трети страни;
- ✓ обща система на временна закрила на разселени лица;
- ✓ общи процедури за предоставяне или отнемане на единен статут на бежанец или на субсидиарна закрила;
- ✓ правила относно условията за приемане на лица, които търсят убежище или субсидиарна закрила;
- ✓ критерии и механизми за определяне на държава-членка, отговорна за разглеждането на молбите за убежище и субсидиарна закрила;

АКТОВЕ НА ВТОРИЧНОТО ПРАВО

- 1. **Директива 2001/55/ЕО** на Съвета от 20.07.2000 г. относно минималните стандарти за предоставяне на временна закрила в случаите на масово навлизане на разселени лица;
- 2. **Директива 2003/9/ЕО** на Съвета от 27.01.2003 г. за определяне на минималните стандарти относно приемането на лица, търсещи убежище;
- 3. **Директива 2004/83/ЕО** на Съвета от 29.04.2004 г. относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, както и относно съдържанието на предоставената закрила.

Актове на вторичното право

- 4. Директива **2005/85/ЕО** на Съвета от 01.12.2005 г. относно минимални норми относно процедурата за предоставяне или отнемане на статута на бежанец в държавите-членки;
- 5. Регламент (ЕО) №**2725** на Съвета от 11.12.2000 г. за създаване на система „Евродак“;
- 6. Директива **2013/33/ЕС** на Европейския парламент и на Съвета от 26.06.2013 г. за определяне на стандарти относно приемането на кандидати за международна закрила;

Актове на вторичното право

- **7. Регламент (ЕС) №604** на Европейския парламент и на съвета от 26.06.2013 г. за установяване на критерии и механизми за определяне на държавата-членка, компетентна за разглеждането на молба за международна закрила, която е подадена в една от държавите-членки от гражданин на трета държава или от лице без гражданство (заменя **Регламент (ЕО) №343/2003**).

Чл. 79 ДФЕС

- Съюзът развива **обща имиграционна политика** целяща да гарантира на всички етапи:
 - ✓ ефективно управление на миграционните потоци;
 - ✓ справедливо третиране на гражданите на трети страни, пребиваващи законно в държавите-членки ;
 - ✓ предотвратяване на незаконната имиграция и трафика на хора;

Хартата на основните права

- **Чл. 19 Защита в случай на принудително отвеждане, експулсиране и екстрадиране**

§1 Колективното експулсиране е забранено.

§2 Никой не може да бъде принудително отведен, експулсиран или екстрадиран към държава, в която съществува сериозен риск да бъде осъден на смърт, да бъде подложен на изтезание или на друго нечовешко или унижително отношение или наказание.

Чл. 79 ДФЕС

- За горните цели приема **мерки** в следните области:
 - ✓ условията за влизане и пребиваване;
 - ✓ за издаване на визи и разрешения за дългосрочно пребиваване;
 - ✓ определянето на правата на гражданите на третите страни, пребиваващи законно в дадена държава-членка, включително условията на свобода на движение и пребиваване в друга държава-членка;
 - ✓ нелегална имиграция и незаконно пребиваване, експулсиране и репатриране на незаконно пребиваващи лица;

Чл. 80ДФЕС

- Политиките на Съюза, посочени в настоящата глава, и тяхното прилагане се ръководят от принципа на солидарност и на справедливо разпределение на отговорностите между държавите-членки, включително във финансово отношение.

Актове на вторичното право

- Влизане, пребиваване, виза за дългосрочно пребиваване и разрешение за пребиваване:

1. Регламент (ЕС) №1030/2002 от 13.06.2002 г. относно единния формат на разрешенията за пребиваване на граждани на трети страни;

2. Директива 2003/86/ЕС от 22.09.2003 относно правото на събиране на семейството;

Актове на вторичното право

3. **Директива 2003/109/ЕС** от 25.11.2003 относно статуса на дългосрочно пребиваващи граждани от трети страни;

4. **Директива 2005/71/ЕС** от 12.10.2005 на Съвета относно специфична процедура за прием на граждани от трети страни за целите на провеждане на научноизследова-телска дейност (Blue Card);

Актове на вторичното право

Нелегалната имиграция, незаконното пребиваване, експулсирането и репатрирането:

1. **Директива 2001/40/ЕС** от 28.05.2001 на Съвета относно взаимното признаване на решения за експулсиране на граждани на трети страни;

2. **Директива 2002/90/ЕС** от 28.11.2002 на Съвета относно определяне на подпомагане на незаконното влизане, преминаването и пребиваването;

Актове на вторичното право

3. Регламент (ЕС) №377/2004 от 19.02.2004 г. на Съвета за създаване на мрежа от служители за връзка по въпросите на имиграцията.

4. Директива 2008/115/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16.12.2008 г. относно общите стандарти и процедури, приложими в държавите-членки за връщане на незаконно пребиваващи граждани на трети страни (Директива за връщането).

Директива 2008/115/ЕО

- **Чл. 1 – Директивата:**
 - ✓ **определя общите стандарти и процедури, които се прилагат в държавите-членки по отношение на граждани на трети страни, които са в незаконен престой**
 - ✓ **в съответствие с основните права, които се явяват общи принципи на правото на Общността, както и на международното право, включително задълженията в областта на бежанците и правата на човека;**

Директива 2008/115/ЕО

- **съображение 6;**

Решенията се вземат **индивидуално** и **въз основа на обективни критерии – незаконният престой** не следва да е единственото обстоятелство, което трябва да се вземе предвид.

Директива 2008/115/ЕО

- **Чл. 2, §1** - Настоящата директива се прилага по отношение на **граждани на трети страни**, които са в **незаконен престой** на територията на държавата-членка.
- **Чл. 3, т. 2** **Незаконен престой** е всяко присъствие на територията на държава-членка на гражданин на трета страна, който не отговаря или е престанал да отговаря на условията за влизане, установени в чл. 5 от Кодекса на шенгенските граници, или на други условия за влизане, престой или пребиваване в държавата-членка.

Директива 2008/115/ЕО

- **Съображение 9 :**

✓ **гражданин на трета страна, който е подал молба за убежище в държава-членка, не следва да бъде считан за лице, което е в незаконен престой на територията на държавата-членка, до влизане в сила на отрицателно решение относно молбата или на решение, прекратяващо правото му на престой като кандидат за убежище.**

Директива 2005/85/ЕО

Член 7 Право за оставане в държавата-членка до разглеждане на молбата

§1 - Кандидатите могат да останат в държавата-членка единствено за целите на процедурата, докато решаващият орган се произнесе, в съответствие с процедурите на първа инстанция, установени в глава III. Това право за оставане в държавата-членка представлява право на пребиваване.

Директива 2005/85/ЕО

- **Чл. 7, §2** - Държавите-членки могат да предвиждат и **изключение** от това правило единствено, ако:
 - ✓ в съответствие с членове 32 и 34 разглеждането на последваща молба не е продължено;
 - ✓ или дадено лице при подобен случай е предадено или екстрадирано към друга държава-членка поради задължения, произтичащи от европейска заповед за задържане или други причини - към трета страна или съд;

Директива 2005/85/ЕО

- **Член 39** Право на ефективна защита

§3. Държавите-членки предвиждат при необходимост правила, които съответстват на техните международни задължения, свързани с:

а) въпроса, дали в резултат на средството за защита съгласно параграф 1 се дава възможност на кандидатите да останат в съответната държава-членка до решаване на техните случаи;

Съд на Европейския съюз

- решение Mehmet Arslan, C-534/11, EU:C:2013:343, т. 48 и 49;
- решение Кадзоев, C-357/09 PPU, EU:C:2009:741, т. 45, 48;
- решение Achughbabian, C-329/11, EU:C:2011:807;

Директива 2005/85/ЕО

- **Чл. 18 Задържане**

§ 1. Държавите-членки не могат да задържат определено лице **единствено** поради това, че е **кандидат за убежище**.

§ 2. Ако кандидат за убежище е задържан, държавите-членки гарантират, че има възможност за бързо съдебно преразглеждане.

Закон за убежището и бежанците

Чл. 67, ал. 1 - Принудителните административни мерки "отнемане правото на пребиваване", "принудително отвеждане до границата", "експулсиране" и "забрана за влизане в страната" не се привеждат в изпълнение до приключване на производството с влязло в сила решение.

Ал. 2 - Принудителните административни мерки по ал. 1 се отменят, когато на чужденеца е предоставено убежище, статут на бежанец или хуманитарен статут.

Закон за убежището и бежанците

- **Ал. 3** – Алинеи 1 и 2 не се прилагат, когато има основания да се смята, че чужденецът, търсещ или получил закрила, представлява опасност за националната сигурност, или който веднъж осъждан с влязла в сила присъда за тежко престъпление, представлява опасност за обществото.

Съд на Европейския съюз

- решение **Hassen El Dridi, C-61/11 PPU, EU:C:2011:268, т. 31-34)**
- държавите членки могат да се отклонят от споменатите стандарти и процедури **само при условията**, предвидени в нея, и по-специално при условията, определени в **член 4**;
- Директивата **установява с точност процедурата**, която всяка държава-членка трябва да прилага по отношение на връщането на граждани на трети страни, които са в незаконен престой, и определя реда на протичане на различните етапи, които в своята последователност образуват тази процедура.

Съд на Европейския съюз

- **Решението за връщане:**
 - ✓ обективизирано в писмен акт, който да се връчи на заинтересованото лице;
 - ✓ Взето на основата на общите принципи на правото на Съюза, индивидуално, въз основа на обективни критерии – незаконният престой не може да бъде единственото обстоятелство;
 - ✓ мотивирано с оглед на посочените изисквания;

Директива 2008/115/ЕО

- **съображение 6;**

Решенията се вземат **индивидуално** и **въз основа на обективни критерии – незаконният престой** не следва да е единственото обстоятелство, което трябва да се вземе предвид. Когато се използват стандартни формуляри за решения, свързани с връщане, например решения за връщане, и, ако има такива, забрани за влизане или решения за извеждане, държавите-членки следва да **зачитат този принцип** и изцяло да спазват всички приложими разпоредби на настоящата директива.

Директива 2008/115/ЕО

- **Член 7 Доброволно напускане**

§1. В решението за връщане се предвижда **подходящ срок** за доброволно напускане с продължителност от **седем до тридесет дни**, без да се засягат изключенията, посочени в параграфи 2 и 4.

§2. При необходимост държавите-членки **удължават срока** за доброволно напускане с достатъчен период, като вземат предвид конкретните обстоятелства във всеки отделен случай, като например продължителност на престоя, наличието на посещаващи училище деца и наличието на други семейни и социални връзки.

Директива 2008/115/ЕО

- §3. През цялата продължителност на срока за доброволно напускане могат да бъдат наложени **някои изисквания с оглед избягване на опасността от укриване**, като редовно явяване пред властите, внасяне на подходяща парична гаранция, предоставяне на документи или задължение за престой на определено място.

Директива 2008/115/ЕО

- §4. Ако съществува **опасност от укриване** или ако **молбата за законен престой е отхвърлена** като явно неоснователна или измамна, или ако засегнатото лице **представлява опасност за обществения ред, обществената или националната сигурност**, държавите-членки могат да се въздържат от предоставяне на срок за доброволно напускане или да предоставят срок, който е по-кратък от седем дни.

Закон за чужденците в Република България

- **Чл. 39б.**

(1) В заповедта за налагане на принудителна административна мярка по чл. 39а, ал. 1, т. 1 и 2 се определя **срок от 7 до 30 дни**, в който чужденецът трябва да изпълни доброволно задължението за връщане.

Закон за чужденците в Република България

- (2) За предоставяне на срок за доброволно напускане за повече от 30 дни чужденецът подава **молба** до съответния компетентен орган, издал заповедта по ал. 1, който се произнася и уведомява чужденеца в тридневен срок. В тези случаи се вземат предвид конкретните обстоятелства във всеки отделен случай, като: продължителност на престоя, здравословно състояние, потребности на уязвимите групи, наличие на посещаващи училище деца и други семейни и социални връзки. Срокът за доброволно напускане може да бъде продължен за не повече от една година.

Директива 2008/115/ЕО

- чл. 14 Гаранции при връщане:
 - а) запазва се целостта на семейството с членове на семейството, намиращи се на тяхна територия;
 - б) предоставят се спешни медицински грижи и основно лечение на болести;
 - в) предоставя се достъп до основните елементи на образователната система на малолетните или непълнолетните лица в зависимост от продължителността на престоя им;
 - г) вземат се предвид спешните потребности на уязвимите лица.

Директива 2008/115/ЕО

- **Чл. 8**

§1 Държавите-членки предприемат **всички необходими мерки**, за да изпълнят принудително решението за връщане.

§4 Когато държавата-членка използва – **като крайно средство** – принудителни мерки, за да изведе гражданина на трета страна, който се противопоставя на извеждането, тези мерки трябва да са **пропорционални** и да не **превишават разумната употреба на сила**. Те се изпълняват съгласно националното законодателство **в съответствие с основните права** и като се зачита надлежно **достойнството** и **физическата неприкосновеност** на засегнатия гражданин на трета страна.

Директива 2008/115/ЕО

- **Чл. 11 Забрана за влизане**
- §1. Решенията за връщане се придружават от забрана за влизане:
 - а) ако не е предвиден срок за доброволно изпълнение; или
 - б) ако задължението за връщане не е било изпълнено.
- В останалите случаи решенията за връщане могат да бъдат придружени от забрана за връщане.

Директива 2008/115/ЕО

- §2. Продължителността на забраната за влизане се определя, като надлежно се вземат предвид **всички обстоятелства от значение за отделния случай**, и по принцип не надвишава пет години. Тя може обаче да надвиши пет години, ако гражданинът на трета страна представлява **сериозна заплаха** за общественения ред, обществената или националната сигурност.

Директива 2008/115/ЕО

- **Чл. 12** **Формуляр**
- **§1.** Решенията се издават в **писмена форма** и посочват **фактическите и правните основания**, както и информацията относно съществуващите **правни средства за защита**.
- **§2.** Информацията относно фактическите основания може да бъде **ограничена**, когато националното право позволява ограничаване на правото на информация, по-конкретно за да се гарантира националната сигурност, отбраната, обществената сигурност и с оглед предотвратяването, разследването, разкриването и санкционирането на престъпления.

чл. 12, §2 и националното право

- *case of Al-Nashif v Bulgaria*, app. №50963/99, 20.06.2002 г., т. 123 и 124

Дори когато е заплашена националната сигурност, концепциите за законност и правова държава в едно демократично общество изискват **мерките, засягащи основните права на човека, да са предмет на състезателна процедура пред независим орган, компетентен да разгледа основанието и доказателствата за решението, като при необходимост може да има процедурни ограничения за използването на класифицирана информация.**

чл. 12, §2 и националното право

Лицето трябва да може да оспори твърдението на органите, че е заплашена националната сигурност. Разбира се, преценката на органа за това, какво е заплаха за националната сигурност, ще бъде със значителна тежест. Въпреки това независимият орган трябва да може да реагира в случаите, когато позоваването на тази концепция не е реално базирана на факти или разкрива тълкуване на “национална сигурност”, което е незаконно, противоречи на здравия разум или е произволно.

При липсата на такива гаранции, полицията или другите държавни власти биха могли **произволно** да не зачитат правата, защитени от Конвенцията.

чл. 12, §2 и националното право

- По въпроса за класифицираната информация виж и *case of Nikolova and Vandova v Bulgaria*, app. N20688/04, 17.12.2013 г., станало окончателно на 17.03.2014 г.

Директива 2008/115/ЕО

- **Член 13 Средства за защита:**
- **§1.** Засегнатият гражданин на трета страна има право на ефективни средства за защита, които му позволяват да **обжалва** или да иска **преразглеждане** на решенията, свързани с връщане, посочени в член 12, параграф 1, пред компетентен **съдебен или административен орган**, или пред компетентен орган, съставен от членове, които са безпристрастни и чиято независимост е гарантирана.

Харта на основните права

- **чл. 41, §2** Правото на добра администрация **включва по-специално:**
 - а) **правото на всяко лице да бъде изслушано преди** срещу него да бъде предприета индивидуална мярка, която би имала неблагоприятни последици за него;
 - б) **правото на достъп на всяко лице до документите,** които се отнасят за него, като се зачитат легитимните интереси, свързани с поверителността и професионалната и служебната тайна.

Ефективни средства за защита

- решение **M.G., N.R., C-383/13 PPU, EU:C:2013:533**, т. 32 – 36

т. 32 - зачитането на тези права е задължително, дори когато приложимата правна уредба не предвижда изрично такова изискване;

т. 33 - основните права, като зачитане на правото на защита, не представляват безусловни прерогативи и могат да бъдат предмет на ограничения, при условия, че тези ограничения действително отговарят на преследвани от въпросните мерки цели от общ интерес и не съставляват с оглед на преследваната цел прекомерно и недопустимо засягане на така гарантираните права

Ефективни средства за защита

- **т. 35** тези условия и техните последствия се уреждат от националното право, доколкото приетите във връзка с това разпоредби са от същия вид като разпоредбите, които са в сила за частноправните субекти в сходни положения, регулирани от националното право (**принцип на равностойност**), и не правят практически невъзможно или прекомерно трудно упражняването на правата, предоставени от правния ред на Съюза (**принцип на ефективността**).

Ефективни средства за защита

- **т. 38** - според правото на Съюза нарушаване на правото на защита, и по-специално на правото на изслушване, води до отмяна на решението, прието в резултат на съответната административна процедура, **само ако при липсата на това нарушение е могло резултатът от тази процедура да бъде друг.**

Ефективни средства за защита

- **дело Sophie Mukarubega, C-166/13**, заключение на генералния адвокат от 26.06.2014 г. (EU:C:2014:2031) - решението за връщане неизбежно следва от решението относно незаконния характер на престоя на заинтересованото лице и е негова законна последица.
- Чл. 3, т. 4 „решение за връщане“ – административно или съдебно решение или друг акт, което **определя** или **обявява за незаконен престоя на гражданина на третата страна и налага или постановява задължение за връщане.**

Ефективни средства за защита

- решение Комисия и др./Kadi, съединени дела **C-584/10 R, C-593/10 R и C-595/10 R, EU:C:2013:518**
- **т. 100** - да се запознае с мотивите на решението, за да може да защити правата си при възможно най-добрите условия и да реши, разполагайки с цялата необходима информация, дали е необходимо да сезира компетентния съд, както и за да се предостави на този **съд пълната възможност да упражни контрол за законосъобразност** на разглеждането решение.

Директива 2008/115/ЕО

- **Чл. 15 Задържане**

§1. Освен ако в конкретния случай не могат да се приложат ефективно други достатъчни, но по-леки **принудителни мерки**, държавите—членки могат да **задържат** гражданин на трета страна, по отношение на когото са образувани процедури за връщане, **само за да се подготви връщането и/или да се извърши процеса на извеждане**, и по-специално когато:

а) е налице опасност от **укриване**; или

б) засегнатият гражданин на трета страна **избягва** или **възпрепятства** подготовката на връщането или процеса по извеждането.

Съдът на Европейския съюз

- подчинява използването на принудителни мерки на принципите на пропорционалност и ефективност на предприетите мерки и преследваните цели – решението El Dridi, т. 57.
- чл. 15 и 16 са „безусловни и достатъчно точни, поради което не възниква необходимост от допълнителни специални средства, за да могат да се прилагат от държавите-членки“ – решението El Dridi, т. 47.

Съдът на Европейския съюз

- **Задържането може да се наложи само като крайна мярка**, за да се постигне целта на директивата – решението **El Dridi**, т. 39 .
- При спазване на правата на гражданите - контролът на националния съд по отношение на нарушение на правото на изслушване трябва да се състои в проверка, **в зависимост от специфичните във всеки конкретен случай фактически и правни обстоятелства**, дали процедурните нарушения действително са лишили лицата, които се позовават на тях, от възможността по-добре да се защитят, до такава степен, че би могло **резултатът от тази административна процедура да бъде различен** – решението **M.G., N.R.**, точки 39-45.

Директива 2008/115/ЕО

- **Чл. 15**

§2 Задържането се постановява в писмен вид и включва фактическите и правни основания.

§3 Във всеки един случай задържането се преразглежда през разумни интервали или по молба на засегнатия гражданин на трета страна, или служебно.

Директива 2008/115/ЕО

- **§4.** Когато стане ясно, че **вече не съществува разумна възможност** за извеждане по правни или други съображения или **вече не съществуват посочените в §1 условия**, задържането престава да бъде оправдано и засегнатото лице се **освобождава незабавно**.

Директива 2008/115/ЕО

- **§5.** Задържането продължава, докато съществуват посочените в §1 условия и то **е необходимо**, за да се гарантира **успешното извеждане**. Всяка държава определя максимална продължителност за задържане, която **не може да надвишава шест месеца**

Директива 2008/115/ЕО

- **§6.** Държавите-членки не могат да удължават посочения в §5 срок освен за ограничен срок, който **не надвишава допълнителни дванадесет месеца** в съответствие с националното законодателство, в случаите, когато независимо от положените от тях **разумни усилия**, е вероятно операцията по извеждането да продължи по-дълго поради:
 - а) липса на съдействие** от съответния гражданин на трета страна;
 - б) забавяне** на необходимата документация от трети страни;

Закон за чужденците в Република България

- **Чл. 44, ал. 6** - В случаите, когато чужденецът, на когото е наложена принудителна административна мярка по чл. 39а, ал. 1, т. 2 и 3, е с **неустановена самоличност, възпрепятства изпълнението на заповедта** или е налице **опасност от укриване**, органът, издал заповедта, може да издаде заповед за **принудително настаняване на чужденеца в специален дом за временно настаняване на чужденци с цел организиране на принудителното отвеждане до границата на Република България или експулсирането.**

задържане

Директива 2008/115

ЗЧРБ

- не могат да се приложат ефективно други достатъчни, но по-леки принудителни мерки;
- по-специално:
 - ✓ е налице опасност от укриване; или
 - ✓ засегнатият гражданин да избягва или възпрепятства подготовката на връщането или извеждането;
- неустановена самоличност
- възпрепятства изпълнението на заповедта; или
- е налице опасност от укриване;

Съдът на Европейския съюз

- **решение Башир Мохамед Али Махди, С-146/14 PPU, EU:C:2014:1320**
- опасност да се укрие – чл. 3, т. 7 Директива 2005/115/ЕО;
- опасност да се укрие - §1, т. 4в ЗЧРБ;
- преценка на опасността от укриване трябва да се основана на индивидуално разглеждане на случая на заинтересованото лице;
- запитващата юрисдикция трябва да прецени фактическите обстоятелства по случая, за да определи дали спрямо този гражданин на трета страна ефективно може да се приложи по-лека принудителна мярка, а ако това се окаже невъзможно – да определи дали продължава да съществува опасност той да се укрие

опасност да се укрие

Директива 2008/115

- наличието в конкретния случай на основания, които са породени от обективни критерии, определени в законодателството, да се смята, че гражданин на трета страна, по отношение на когото са образувани процедури за връщане, може да укрие.

ЗЧРБ

- с оглед на фактическите данни може да се направи обосновано предположение, че същото лице ще се опита да се отклони от изпълнението на наложената мярка.
- *inter alia*, притежава подправени документи или няма никакви документи

Съдът на Европейския съюз

- обстоятелството, че съответният гражданин на трета страна е без документи за самоличност, не може само по себе си да оправдае продължаване на задържането по чл. 15, §6 от директивата;
- Чл. 15, §1 и 6 от Директива 2008/115/ЕО не допуска национална правна уредба като приложимата в главното производство, съгласно която първоначалният шестмесечен срок на задържане може да бъде продължен с единственото съображение, че съответният гражданин на трета страна е без документи за самоличност.

Закон за чужденците в Република България

- **Алинея 8** - Настаняването продължава до отпадане на обстоятелствата по ал. 6, но **не повече от 6 месеца**. ... По изключение, когато лицето **отказва да съдейства** на компетентните органи или има **забавяне** при получаване на необходимите **документи** за принудителното отвеждане или експулсиране, срокът на настаняването може да бъде продължен **допълнително до 12 месеца**. Когато с оглед на конкретните обстоятелства по случая се установи, че вече не съществува разумна възможност по правни или технически причини за принудителното извеждане на чужденеца, лицето се **освобождава незабавно**.

задържане

Директива 2008/115

- е вероятно операцията по извеждането да продължи по-дълго поради:
- ✓ липса на съдействие от съответния гражданин на трета страна; или
- ✓ забавяне при получаването на необходимата документация **от трети страни;**

ЗЧРБ

- По изключение, когато:
 - ✓ лицето отказва да съдейства на компетентните органи; или
 - ✓ има забавяне при получаване на необходимите документи за принудителното отвеждане или експулсиране;

Закон за чужденците в Република България

- **Чл. 46а**
- **(1)** Заповедта за принудително настаняване в специален дом може да се обжалва в **14-дневен срок** от **фактическото настаняване** по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Жалбата не спира изпълнението на заповедта.
- **(2)** Съдът по ал. 1 разглежда жалбата в открито заседание и се произнася с решение в срок до един месец от образуването на делото. **Явяването на лицето не е задължително.** Решението на първоинстанционния съд може да се обжалва пред Върховния административен съд, който се произнася в срок до два месеца

Закон за чужденците в Република България

- (3) На всеки 6 месеца началникът на специалния дом за временно настаняване на чужденци представя **списък** на чужденците, които са пребивавали повече от 6 месеца в него поради наличие на пречки за извеждането им от страната. Списъкът се изпраща до административния съд по местонахождението на специалния дом.

Закон за чужденците в Република България

- **(4)** След изтичане на всеки 6 месеца от настаняването в специалния дом за временно настаняване на чужденци **съдът служебно или по молба** на заинтересования чужденец се произнася **в закрито заседание с определение за продължаване, замяна или прекратяване на настаняването.** Определението подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.
- **(5)** Когато съдът отмени обжалваната заповед за принудително настаняване или определи освобождаване на чужденеца, той се освобождава незабавно от специалния дом.

Съдът на Европейския съюз

- **делото Махди:**
- **решение на компетентния орган, с което към момента на изтичане на максималния срок на първоначално задържане на гражданин на трета страна, се определят по-нататъшните действия във връзка с това задържане, трябва да се издава във формата на писмен акт, съдържащ фактическите и правните основания за това решение.**
- **в контекста на чл. 46а, ал. 3 ЗЧРБ;**

Съдът на Европейския съюз

- **делото Махди:**
- Налице ли е „липса на съдействие“ от гражданин на трета страна, който не е получил документ за самоличност?
- извод за „липса на съдействие“ може да се направи единствено, ако **преценката на поведението** на този гражданин през срока на задържането му покаже, че той не е съдействал за осъществяването на операцията по извеждане и че в резултат от това поведение е вероятно операцията да продължи по-дълго от предвиденото, което запитващата юрисдикция следва да провери.

Закон за чужденците в Република България

- **Чл. 44 (2)** При налагане на принудителните административни мерки компетентните органи отчитат **продължителността на пребиваване** на чужденеца на територията на Република България, категориите **уязвими лица**, наличието на **производства** по Закона за убежището и бежанците или производства за подновяване на разрешение за пребиваване или друго разрешение, предоставящо право на пребиваване, **семейното му положение**, както и съществуването на **семеини, културни и социални връзки** с държавата по произход на лицето.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Благодаря за вниманието!